

DEN ÄLDSTA TRYCKERIHISTORIEN I FRANKFURT A. D. O. 13

fakultetens i Frankfurt a. d. O. förste dekan, författad thomistisk kommentar till Petrus Hispanus' traktater. Boken är tryckt på bekostnad av rådmannen Peter Werntz, kallad Schwab i Frankfurt a. d. O. av tvänne eljest icke närmare kända boktryckare Sebastianus Johannes från Ingolstadt och Conrad från Herzogenaurach. Då det var av intresse för mina undersökningar att lära känna det typografiska material, som kommit till användning i detta tryck, har jag till Stockholm fått låna det i Staats- u. Univ.-Bibliothek i Breslau befintliga exemplaret (Bauch 3¹) och kunnat konstatera, att den här använda typen icke har något samband med den Lacherska officinen, utan i stället synes vara identisk med den Tretterska texttypen.

I min nyss citerade uppsats beskrev jag följande tryck av Lacher:

1. Euclides, Elementorum libri IV. 1506. 4°. Typer 1, 2, 3.
Ex. London: Brit. Museum (Proctor 11821). Uppsala: Univ.-bibl. Bauch 7.
2. Alchabitius, Introductorium in astrologiam. 1508 [före 26.4.]. 4°
Typer 2, 4.
Ex. Berlin: Preuss. Staatsbibl. Stockholm: Kungl. Bibl.
3. Johannes de Muris, Arithmetica. 1508, 26.6. 4°. Typer 2, 4.
Ex. Berlin: Preuss. Staatsbibl. Uppsala: Univ.-bibl. Bauch 27.
4. Johannes de Muris, Epytoma in musicam Boetii. 1508, 16.10. 4°
Typer 2, 4.
Ex. Berlin: Preuss. Staatsbibl. Uppsala: Univ.-bibl. Bauch 28.
5. Ambrosius Lacher, Tabulae resolutae de motibus planetarum. 1511, febr. 4°. Typer 2, 4, 5.
Ex. Breslau: Staats- u. Univ.-Bibl. Uppsala: Univ.-bibl. Västerås: Läroverksbibl. Bauch 39.

Bauch har dessutom i sin förteckning på böcker tryckta i Frankfurt a. d. O. som nr 67 uppfört *Algorithmus mercatorum*, en liten handbok för köpmän, som ett tryck av Lacher. Vid min undersökning hade jag till mitt förfogande ett exemplar, som tillhörde universitetsbiblioteket i Uppsala och som här satt först i ett Qq 237 signerat samlingsband från jesuitkollegiets i Posen bibliotek, vilket dessutom innehöll exemplar av nr 1 och 3 ovan. Denna upplaga, som på titelbladet (fig. 1) har ett träsnitt (88×72 mm.) vilket föreställer Dietrich v. Bülow's vapen, biskop av Lebus 1490—1523 och en av grundläggarna av universitetet i Frankfurt a. d. O., är emellertid ett tryck

¹ G. BAUCH, *Drucke von Frankfurt a. O.* (i: *Centralblatt f. Bibl.-wesen*, 1898, s. 241—260).